

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	D5 Маркетинг
Тип і назва освітньої програми	ОПП Маркетинг
Курс, семестр	2 курс, 4 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра маркетингу
Контактні дані розробника(ів)	<p><i>Викладачка:</i> Дядик Тетяна Василівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри маркетингу <i>Контакти:</i> аудиторія 464 а, (ПДАУ, навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> tetiana.diadyk@pdau.edu.ua <i>Сторінка викладачки:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/dyadyk-tetyana-vasylivna</p>

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна.
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Вивчення дисципліни «Контролінг» ґрунтується на навчальних дисциплінах «Економічна теорія», «Менеджмент», «Економіка і фінанси підприємств».
Компетентності	<p>загальні: ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>фахові: ФК 7. Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів. ФК 15. Здатність застосовувати знання та розуміння проблем предметної області з основ економіки, фінансів та оцінювання результатів підприємницької діяльності в аграрній сфері (чи організацій аграрної сфери). ФК 16. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в сфері маркетингу з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН 6. Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.</p> <p>ПРН 20. Планувати розвиток організації в напрямі підвищення економічної ефективності її діяльності та конкурентоспроможності.</p>

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Навчальна дисципліна передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: комунікативні (комунікабельність, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, проведення презентації, робота в команді, зворотний зв'язок); когнітивні та інформаційні (логіка, бажання навчатися, критичне мислення, самоорганізація); креативні (генерація нових ідей та інноваційних рішень); безконфліктність (вміння врегульовувати суперечності між членами команди або зацікавленими сторонами в процесі реалізації проєктів).

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

формування компетентностей щодо впровадження й удосконалення контролінгу в системі економіки, менеджменту, маркетингу; здатність використовувати набуті знання з теоретично-методичного інструментарію контролінгу при прийнятті ефективних управлінських рішень та запобіганні антикризових заходів в діяльності підприємства; формування у майбутніх фахівців системних знань з концептуальних принципів управління підприємством для досягнення оперативних і стратегічних цілей на засадах контролінгу.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Контролінг: сутність, функції, види та основні завдання.
Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу.
Тема 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу.
Тема 4. Система планування та бюджетування на підприємстві.
Тема 5. Методичний інструментарій оперативного контролінгу.
Тема 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства.
Тема 7. Контролінг інвестиційних проєктів.
Тема 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда), наочні (ілюстрування, демонстрування); практичні методи (вправи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації); інтерактивні методи (дискусії, диспути, проєктування професійних ситуацій, кейс-метод, «Мозковий штурм»); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання); методи усного контролю (опитування, бесіда, доповіді); методи письмового контролю (виконання практичних завдань, самостійна робота – глосарій, творчі завдання, розв'язування тестів).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала оцінювання результатів навчання

Наведені в Додатку до Силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

– щодо термінів виконання та перекладання

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання

Терміни виконання та перекладання регламентуються Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://surl.li/fovtf1> та Положенням про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті <https://surl.li/vtddik>.

Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

– щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується

	<p>з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці «Академічна доброчесність» Полтавського державного аграрного університету: http://surl.li/irohph. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності http://surl.li/sbyeab та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету http://surl.li/cbcoqm.</p>
<p>– щодо відвідування занять</p>	<p>Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим.</p> <p>Не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання LMS Moodle про стан виконання завдань.</p>
<p>– щодо зарахування результатів неформальної \ неформальної освіти</p>	<p>Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://surl.lu/igglae. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набути очікувані навчальні результати дисципліни.</p>
<p>– щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки.</p> <p>Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора інституту. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://surl.li/fovtf1.</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Данило О. І., Калініченко Л. Л., Пархоменко Н. О. Контролінг: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 248 с.
2. Задорожний З.-М. В., Муравський В. В., Семанюк В. З., Омецінська І. Я. Управлінський облік: навч. посіб. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2023. 293 с. URL: <https://surl.li/avcpdd>
3. Вдовічен А. Управлінський облік: навчальний посібник. ДТЕУ. 2022. 230 с. URL: <http://rps.chtei-knteu.cv.ua:8585/jspui/bitstream/123456789/1429/1/167.pdf>
4. Контролінг в міжнародній маркетинговій діяльності. URL: https://stud.com.ua/115213/marketing/kontroling_mizhnarodniy_marketingoviy_diyalnosti.
5. Роль контролінгу в маркетинговій діяльності промислових підприємств. URL: https://economy.kpi.ua/files/files/52_kpi_2009.pdf
6. Concepts of Management Control, Controllershhip, and Ratios. URL: <https://www.springer.com/gp/book/9783642645464>
7. Introduction to Theory of Control in Organizations URL: https://www.researchgate.net/publication/273142860_Introduction_to_Theory_of_Control_in_Organizations.

Допоміжні

1. Дем'яненко Т.І. Необхідність впровадження системи контролінгу на підприємствах України. № 2(81) (2022): Вісник Херсонського національного технічного університету. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/60/55.
2. Даниленко В.І., Дядик Т.В. Особливості маркетингового ціноутворення при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в умовах військового стану. Економічний простір: Збірник наукових праць. № 181. Дніпро: ПДАБА, 2022. С. 55-60. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1151/1110>
3. Дядик Т.В., Бурий Є.І., Білокіз Є.В., Корольов Р.В. Адаптаційні інструменти менеджменту проектів з енергозбереження сучасних організацій в контексті інноваційно-інвестиційного розвитку. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2023. №9. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2188/2217>.
4. Кирилюк Є., Дядик Т., Левченко В. Менеджмент проектів енергозбереження та інвестицій в енергоощадні заходи в навчальних закладах. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2022. Vol. 6, № 4. URL: <https://is-journal.com/is/article/view/210/119>.
5. Запша Г.М., Дядик Т.В., Помаз О.М. Стимулювання інвестицій в проекти енергозбереження, енергообізнаність, та енергетичну стійкість організацій в умовах управління змінами. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023 р. Том 8. № 3. С. 330-335. URL: <http://ujae.org.ua/stymulyuvannya-investytsij-v-proyekty-z-energozberezhennya-energoobiznanist-ta-energetychnu-stijkist-organizatsij-v-umovah-upravlinnya-zminamy/>.
6. Одрехівський М.В., Пшик-Ковальська О.О. Проблеми формування системи котролінгу міжнародної інноваційної діяльності підприємств. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. №1 (7). 2022. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jun/28262/220373menedzhment-215-223.pdf>
7. Хайлук С.О., Закордонний досвід використання системи контролінгу в управлінні фінансами підприємств. *Українська академія банківської справи НБУ*. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/56496/5/Khailuk_Kontrolinh.pdf;jsessionid=741402C0CCE2664F490A7BE19C6ABB8D

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

8. Офіційне видання державної фіскальної служби України. URL: www.visnuk.com.ua/uk/analyti.
9. Офіційне інтернет-представництво Національного Банку України. Річний звіт. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58023.
10. Офіційний сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <http://me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.mof.gov.ua/uk/>.
12. Податковий Кодекс України: Закон України № 2755-VI. URL <http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.
13. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри маркетингу, протокол від 01 вересня 2025 року № 1

Додаток до силабусу
**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Виконання практичного завдання	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи			
			Глосарій	Реферат	Презентація	
Тема 1. Контролінг: сутність, функції, види та основні завдання.	5	2	3			10
Тема 2. Характеристика об'єктів контролінгу.	5	2	3			10
Тема 3. Організація управлінського обліку в системі контролінгу.	5	2	3			10
Тема 4. Система планування та бюджетування на підприємстві.	5	2	3			10
Тема 5. Методичний інструментарій оперативного контролінгу.	5	2	3			10
Тема 6. Експертна діагностика фінансово-господарського стану підприємства.	5	2	3			10
Тема 7. Контролінг інвестиційних проектів.	5	2	3			10
Тема 8. Організаційно-методичні основи формування та функціонування системи контролінгу на підприємстві.	5	2	3			10
За будь якою темою				10		10
За будь якою темою					10	10
Всього	40	16	24	10	10	100

**додаткову кількість балів здобувач вищої освіти може отримати опублікувавши тези доповідей у межах тем дисципліни. Максимальна кількість балів за опубліковані тези – 10 балів – додаються в кінці семестру.*

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях впродовж семестру у формі розв'язування тестів, виконання практичних завдань, виконання реферату, презентації, виконання завдань самостійної роботи.

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання виконання практичного завдання

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-5	відповіді правильні, обґрунтовані, осмислені та характеризують наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблем у навчанні. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання; провадити інноваційну та наукову діяльність та повністю відображає визначені результати навчання за темою
0	відповідь недостатньо обґрунтована та осмислена, характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності та показує неповноту засвоєння результатів навчання

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-2	По кожній темі 10 тестових завдань. Бали: від 0-2 (по 0,2 балів за кожну правильну відповідь)

Шкала та критерії оцінювання питань самостійної роботи (глосарій)

Кількість балів	Критерії оцінювання
1-3	Глосарій складено за максимальною кількістю термінів з теми, що наведені у завданнях з самостійної роботи
0	Глосарій складено за меншою кількістю термінів, містить помилки.

Шкала та критерії оцінювання підготовки реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-10	проблема, яка розглядається в рефераті, викладена повно, послідовно, логічно; список використаних джерел 5-6 позицій, відповідає діючому стандарту оформлення бібліографії: здобувач при захисті реферату повністю демонструє засвоєні результати навчання за темою реферату.
1-6	тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки щодо відповідності результатів навчання, логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки, здобувач при захисті реферату не повністю володіє матеріалом щодо результатів навчання за темою реферату.
0	тема реферату нерозкрита або ж повністю не розкриває заявлені результати навчання, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами, здобувач відмовляється від захисту.

Шкала та критерії оцінювання підготовки презентації

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-10	зміст презентації відповідає темі та результату навчання; наявність творчого підходу складання презентації; якісно підготовлена практична розробка, дотримані всі вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи і орфографічних вимог, наявності електронного (на носіїві) матеріалу презентації.
1-6	наявність незначних недоліків у відповідності теми презентації заявленому результату навчання, виконанні презентації та її оформленні.
0	наявність суттєвих недоліків або ж повній невідповідності теми презентації результату навчання, вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту презентації.